

שאל טלוי החברים המקטבים לקולי אשר נפסם חסקה באמת הקדמה לכתוב להם משפטי הטעם אשר בקרא בשם מאריך או נעיל או מתנ וכללותיו וקדוקיו ובפרט עם נקודת השואל כי רוב מה שטענו הנקדמים הוא בו ופרטיו רבים ונעלמים מעיני הרבה מבני עמנו ודברי הספדי' שתומים וחמוסים :

ואען ואומר כי גם אלי חוליתי כמוהם ואליהם נמשלתי - ואחשבה לדעת זאת עמל הוא בעיני גבל מאריך טרחא כי יתחמץ לבכי וכליותי אטפונן ואני בער ולא אדע - ומי יתן ידעתי אמנאכו אבוא עד פכונתו כי תנעורי ועד עתה טרחתי להעמיד בן חזון ולא עלה בידי דבר ברור ונמלט מספקות ולבי תנמנם בדבר גם לא ראיתי לקודמים תמה טבאו ספריהם בידי מאמר מספיק על זה - על כן וחלתי ואירא מחוות דעי על זה המאמר ונריך אני ללמוד מן הגדולים ממני :

ויפצרו כי עד כוס ולא יכולתי להשיב אחור יד ימיני מלכתו להם מה שעלה על רוחי כפי יכולתי באשר ה' אתי ומש שמנאתי מפוזר ומפורד בין ספרי המדקדקי' הנמלא' אלכלנו בגלות החל הזה - ובוה אמא ידי חובתי למבקשי' אמרתי כי על הגעיל והמאריך אניף ידי :

ואחר התחנה לא המיטיר - אתחיל ואומר - כי בתחלה נריך לחקור על זה שלט חקירות :

חקירה א

החקירה הראשונה אם המאריך עושה המלה מעליל לבגרי בשאר הטעמים או לא כי רבים מהקוראים ומלמדי פוטקו' קוראי' הרבה מהן מעליל גמור כמו ויהי ערב ויהי בקר בעלת-פעל דפכי תנא הפולד - ילדה-לו ויקח-לו למן למען ייטב לי היא נתנה - חטא-לי פתר-לי מי אשר נתן לי אלהים ילד-נא ויהי-לך - (מלכים ב' ז') ודכים כיוצא בלו לאין מספר הסמוכים למילה ועירא או מעליל ומקף בין שתי המלות ובכולן אין טעם אחר במלה הראשונה רק מתב הנזכר :

חקירה ב

החקירה השנית בשיבא מאריך עם תנועה קטב' ושוא אחריי אם השוא נע או נח ואם יש הפרש בזה בתנועות קטנות בין זו לזו כמו טכזיר אחת לאחת :

עם הפתח כמו למיירות: הלהרגני: הירעתם וכן ויתקדף :

הפעל רפה והלוד בנעיל :

עם סגול אהיה אשר אהיה ויתפלל בעדך ויהיה :

עם חירק בלא יור' יהיו יוריו וכיוצא בהם :

עם היתחנף דעת רד' ק והרבה מן המדקדקים הנמשכים

אחריי שהשוא הבא אחר קמץ עם המאריך הוא קמץ רחב והשוא נח נעולם כמו כי יפגשה שומרני מל' שומרה נפסי כי חסיד אני ודוסייהם ומה שפייד לזה הענין כתבתי בתליסטי' פ'ו בס' ד' ע"ט :

עם השלש נקודות גנבתי יום וגנבתי לילה ללאות מכל' ואמשה בני :

עם הוא' שורק בראש המלה ושוא אחריו שיש לו דין תנועה קטנה והשוא נח כמו ובני ישראל ולכל' סיד החזקה גם בזה יש לחקור כשיבא מאריך עמל כמו וישבה שכיך ושתה בלכ טוב ושרה מנש' אם השוא נע או אש קריאתם בחטף פתח כמו שנמלאו בהקנת ספרים בחטף פתח מתח ועוד אדבר מזה בחקירה השלישית :

ויש פלות הנקודות בתנועה קטנה עם המאריך וראויות בתנועה גדולה כמו ישמך להם ויראני בני ישראל את ה' דסוף יהושע ויראני אמך דסוף מיל' לא ינעו לריק דסוף יסעיה ירש' ערי הנגב דסוף עובדיה רצק' על העול' (מלכי' א' יח) למי שאומר שהוא עתיד וכן לא יישג' אם לא ידעו ויקצו' מועזיך (חבקוק ב') לדעת האומרים שהם מנחי פ"א יור' ושרשם ישן יקן וכן הישמרה אותם המאכלה מן להיטבה באחריהם :

דנכים וכן בכל גבלה גנבתי יום גנבתי לילה מהם מן גבול גנבתי יום גנבתי לילה שהוא מן גבול הוא אמי וכן ללאות תכלת דתרומה וויקחל שטרשו לול וכן נסה' לפני צריך דסוף שמואל שטרשו כוס לא יגרה רע שטרשו גור וכן חפני ופנחם דלית כוותיה חסר יור' אם הוא במאריך כמו שהוא בדפוס ישן וכ"ט אם הוא בגלגל ברוב הספרים כל אלה ודומיהם צריך לחקור מה יהיה דינם שאף אם באמר בעלמא שאין כח במאריך הבא עם הת"ק להגיע השוא הבא אחריי צריך לדעת אם נשתנו אלו למעלותא להגיעם להיותם במקום תנועה גדולה :

חקירה ג

החקירה השלישית כי הרבה מהמדקדקים כתבו שהמאריך יבא על אות נקודה בחירק או בוא' שורק בראש תיבה ואחריה חטף פתח כמו ויהי הארץ הארץ וישקה לי בני בשקתות האים רצפת' בהט אומרים אצפי' שאין הפתח עם השוא אפה קורא השוא כמו שוא ופתח מפני המאריך כמו ונקף סבכי' היער וישבה שכיך ודומיהם ונריך לדעת איך ומתי ובמה דברים אחרים :

תירוץ חקירה א

ויעה' אבא א'! החקירה הראשונה אם המאריך עושה מעליל ואתחיל

ד.מ.א.ר.י.ך

יתכן להיות מקף אחריו ומה טוב ומה נעים שבתם יחד איש
באחי ידובקו יתלכדו ולא יתפרדו ודבר זה עיקר גדול בדקדוק
ובקריאה וראוי לסמוך עליו ולסוס אותו לנגד עיניו ולא ילות
ואם תאמר והלא מלאנו מלו' רבות מצרכי' ובכנוי' שקריאתן
חלרע וכסתבאה בסמוך למלה זעירא או סלעיל
מהינה גם הם על הדוב סלעיל כמו קרא לילה ושאל לו
בנה עיר וישראל עשה חיל

התשובה כי אלו שזכרנו כאן כמו קרא לילה וחזיריו אין מהם בין שתי המלות ויש טעם

מקף בין שתי המלות ויש טעם
הטעמי במלה ראשית' ולפיכך היא תלפיל לנמרי אבל בסיח' מקף
ביניהן ומאריך במלה ראשונה כאותם שזכרתי במלה אפס'
שסמוכה למלה ועירא או תלפיל לא כעמיד המלה היא העמד'
גמורה רק העמדה תועטת כמו שזכרנו שהקף תחבר שתי
המלות יחד כאילו הן מלה אחת ארוכה שיש בה מאריך במלתה
ועיקר הטעם בסופה כמו **שפטים ושטרים ברכתני**

וְהִרְגֵנִי מִשְׁלֹתֶיכֶם בְּמַעְרִיכֶם וּנְדָרֵיכֶם
לְעֹלְתֵיכֶם בְּשִׁבְתְּתֵיכֶם מִתְנוּתֵיכֶם וְדִילְנוּ בַּעֲמֻדָה

למלה ראשונה בשביל המאריך האטל
לז' הסה יד העלים תהיה צו
לאכל-לחם שאל שאל-האיש פ'
מורה-כספת

מקו
כט
נאמר

פחת-
שמע התהלך

יהודה לסוף מני לא
יראה תדוה

לֹאכֵל שֶׁאֵל מִזְרָקִי מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִלְּפָנֶיךָ יְיָ

אחת גדולה שפיקר הטעם בסופה ומאריך בתחלתה להעמדה מושמעת בתחלה וכן ויגא מעם-פרעה בחריטף לעם:

הַיְהוָה (יִרְמְיָהוּ) הָעֵץ-
בְּאֵתִי פ' בִּלְק

שמואל א ב ונשל
מערי הבזים-האלה דפרט

הַמֶּלֶךְ יְהוֹשֻעַ וְכָל הָעָם
יָצְאוּ מִן הַבְּרֵיתָא וְנִסְעוּ
לְאַחֲרָיו וְנִסְעוּ לְאַחֲרָיו
וְנִסְעוּ לְאַחֲרָיו וְנִסְעוּ לְאַחֲרָיו

ח' ז' **לדוד עבדי** למי שאמר שהכלית במאריך תורת
משה (מלכים ב' יד) **והבה ארץ**

מִי־סֶבֶה הַבַּיִת (יִסְעִיָּהוּ) בַּמָּקוֹם הַזֶּה יִחְקֹק מֵאָה בְּנֵי־כָּבֶד וְיִמְלִי לָנוּ

מכל-בשר
שם ה' החל-היה לעובדיה
דנח מהומת-י דסוף
הירל

וְיָרֵשׁ יִרְעָשׁוּ וְיִפְרַח בְּיָמָיו

לפניו מצרים ירד עש ישיה נב וחמש-אמות
 סוף ויקהל
 חמש-אמות יחוקאל מ' ושמן אלפים דכחדר
 נבר הארץ
 כל אלה הם
 לטובה יחשב ואין גנאי הקריא גדול תזה לא ודאי עיקר קריאת
 כמו שאמרנו ומאלו תקים לכל הדומים:
 וקשה קצת על זה הדעת שהנה מלאנו מלות רבות שבעל
 המסו' קורא אותן בשם מלעיל ואין בהם רק המאריך
 כמו בור כרה ויחפרו מלרע אשר בנהל בעיר דויד
 (ד"ב יו') מלעיל וכן תיקר
 נא נפשי (מלכ"ב א) כחד מלעיל וחד מלרע ובענין
 וזל דלנבי אחריני שהם מלרע מחס קרי להו מלעיל:
 עור אני מוסיף לומר שגם לדעת ד"ק שהבאתי למעלה
 שהמאריך עוטה מלעיל דריכין אנו לומר כי במלות שיש
 בהם סגס אחד לבד המאריך אין לומר שגסמוך על המאריך
 בלבד לפשות המלה מלעיל ולא נקפיד כלום לטעם אחד
 שבסוף המלה ויהיה הטפל חמור תן העיקר דודאי לא עלה על
 דעת ד"ק ראש המדקדקים לומר סברה זו רחוקה מהדעת רק
 דעתו הוא שגריך להצמיד המלה באות שיש תחתיה מאריך
 העמדה ניכרת ונרגשת והוא קורא לזה מלעיל בכל מקום בין
 אם יש באות מלה טעם אחד בסופה כמו סירותיו קערוותיו
 ודומיהם וכן נור ילדה תשי ועברה
 שם שנים שכתב בס' מכלול פתוחי פקדון
 שהם מלעיל לעולם ובין אין בה טעם אחד רק שהיא
 סמוכה במקף לסלחאריה כמו ריילי ארניבוק ודומיהם
 אך אין ספק כי במלות שיש בהם טעם
 אחד בסופן הוא העיקר והמאריך טפל אליו:

תירוץ חקירה ב

ועל החקירה השנית אם המאריך עם תנועה קטנה מניח
 השוא הבא אחרייו אותם טעם הפתח והסגול ירא' שהשוא
 נח' למולם. עם הפתח כמו ויהי ויחי וידברו ויברכוהו יי
 וישלחו את כנתת הפסים
 ויבצלו את מנרים ויפסחו על המזבח ויחלף יי
 להם (מלכ"י א יח) שכל ספרים כז'
 במאריך וכן ויפרינו ואחז בערפי ויפצצני שגס'
 הוא וכן ושמתי ברכר ונלאתי כלל במקנת ספרים
 במאריך וכן תרשא הארץ ערבות
 מואב עלון ומנחת עברו כלנה (פמוס ו) חרבות נרים
 לב' סלעי המלמד יי לקרב המבקשים
 המתעבים המלקקים המרצח המעשקה
 המסכן המבשרות כלם בטו
 המדבר נח וכן משמש מדברי ר"ק במכלול

דף כ' שאחר שהביא קצת מאותם שהם דומים כמו חמש-אמות
 והמענה המושג הזה כתב ופעמי' כשתחילת
 התיבה שוא תהיה דפה כמו המכסה
 את הקרב המתעבים אל שאר הדומים שלפניה
 למעלה ופתח עליהם כלל רפויי המ' סמך
 הה' בנעיל וכן הצפרדעים כלל רפויי הנדל' עליה ותכל
 הצפרדע שוא דנוס' וכן כל הלוי' שצמק'
 רפויי הלמ' וכן הישיעה היקים
 הילרים הגה שמה הלוי' הישועה ויהיה
 ודומיהם שהם רפויי ויהיה
 נח בלי ספק שאין בהם מאריך לאותם שזכר בתחיל' שהם סמוכי'
 בנעיל ועל כלם אחר שהם רפויי' ותדבריו למדנו שקריאה אחת
 לכולם בשוא נח:
 עור כתב בדף כ"א ופעמים יפול הדגש להקל בהיות תחילת
 התיבה שוא או יפילו הדגש פעמים ואות השמות מעמדת
 בנעיל שיתי לבך למסלה למאחרים על היין ופעמי'
 יפול גם ומהית בטר חי בשאת ומאת המעט תסעיטו ודומיהם
 וכן בדף ס"א אחר
 מאותם שהם דגושים בלא נעיל כתב ובנעיל ודגש הפמחנים
 אם במכרים ויש דפים ובנעיל הברכה אחת
 המערת פרינים וכלל נעיל הבסור שזה משמש
 המעט מתך תנחומות אל מדברי בעל מקנה אברם בקריאת השוא
 כהן ע"כ וגם הבא אחר נעיל כראה שהוא נח לפגלם ובקנת ספרים ינקדו אות
 השוא בחטף פתח כמו המחטא דפ' זו המחטא במסלה
 בעלה במסלה וטעות
 היה מהסופרים שחשבו לדגש במשפט הנעיל
 בשוא בראש תיבה כמ' (בקאלת ב) אלל מלת כיתרון וטעות
 הוא בידם וה' והוא הטע' למלת המדברים
 המקברים ודומיהם וזה שלא כדברי ר' אליהו
 המדקדק שכתב (פסיר יב) מפרקי שירה שכתביבא
 נעיל תחת ה' א' פתוחה שלפני מ' שואית וכלשון רבים ושגס
 עין הפעל בשוא כמו המדברים המקברים שקריאת
 המ' בחטף פתח ולא דבריו וראה לדבר שהמאריך אינו מניח השוא הבא אחרייו תטה
 שמלאנו מלות רבות שיש בהן דגש אחר השוא ואילו השוא נע לא
 יתכן דגש אחריהן:
 הסל חסדי ה' אוכיר ברוב המדוויקים הזאת במאריך
 והדל' דגושה וכן מלכת טבא למלכת
 טבא שהמ' במאריך בספרי' כז' והכ"ף דגושה
 עוד ראה גדולה ממלת יחפשו עולות שהוד במאריך והחלת
 בשוא נח ואילו היה נע כיון שהחלת גרונית היה לרצ'
 להיות שוא ופתח ופוד יקס'בי ה' דגש ואין דגש אחר שואנע
 כמ' למעלה בדומים אחרים ועוד כי לא יפכן להיות שני שואין
 נעים זה אחר זה כמו שאכתוב לקמן:
 עם הסגול אין לספק בו שהוא נ"כ נח באותם שהבאתי למעלה
 וכן אכרות לקר בריש (יהושע ט):

עם חירק כלל זוד האל גם כן נח כמו יהיה יחיה להיות
מדה לית טלח כדברי בעל ערוגת

הבס שכתב בפ"ג מספרו שהוא נח וכן מנחתי בס"כ
טבלטון הויה ודאות יס מתג כמו וידוי וידוי יהיה יחיה
להיות להיות וכתב עוד שכתבתי

רכים כל המנהג וכללם הביא מלת וידברו
ואין ספק שהוא נח כללם וכן שכתב זרע מקרא

קדש למחיה מחית הטובה בורעך לבהמתך
לרצונכם תפארתך תפלתך תתחבמה לו התיצבו

יתאמרו התהלך נח ורכים מבנין התפעל וכן תשחק
לסוף (אויב לט) במרירי

יום הרחיק ממנו את פסעיו ירעם
במרנלים ימצאה והרנע

בסבך עז יקטל עני (אויב כד)
יתמדברו (מסלי ד) בצלצלי שמע

זכרו אבד (אויב יח) אבד
תמנע לכם (אויב כב) פשעיו וחטאיו (טס)

ס"ס ולאמר בשפמות לרצונכם שהוא במאריך בכל
(שמואל ב ח) לקחתי אדי (מלכי) בנהר פרת

איו תמנהלה (טס א כ) השחיתו
התעיבו עליה ולשכני

מאד ופחד למירעי יפרח ביפיו נדיק
לפניו עשנו לפניו פי בא

ולמלפני הנהק (אויב ו) פרא

והראיות שהבאתי למעלה בפתח מנחתי כיונא בהם בחירק
כמו בנהר ששם (שופטי ט) תשכן עליו

גזרת נעמן אמת יפרה נפשי תרפק בקה
משפטי ה' אמת יפרה נפשי משפך

משפך (מלכי א ח) שהמ"ס במאריך בס"ס נשבע
לי פ' חיי טדה כן הוא בס"ס כז נשבע

לך דברנו דכי תבוא יקבץ און
(מלכים חא) מספר חרשיו (אויב יד)

ישתדלעג (אויב לד) עבד אדמתו
ישבע לחם ומדף ריקים ישבע ריש

(פסלי כח) סניסם במאריך
במדויקים אשרי תבחר ותקד למפן תמחץ דגלך ורבי'

בלטון הספחווה ומבנין התפעל כמו
וישתחו וקדו טלמו והתבוננו (ירמיה ב) התבכרו

בארבע דמוק נחום כן הם
במדויקים אשר התגלחו פ' נשא ומתפללים א (ישעיה

מה) התפתחי מזכרי (ישעיה כב)
פור התפוררה (ישעיה כד)

כל אלו ודומיהן במאריך והוא נח בלי ספק
כאם היה נח לא יתכן דגש אחריהם וכן כעב רד"ק על מלת

משתים עשר דמוק יונה שהמ"ס במאריך והמ"ס איננה דגש
וכנה בעבור דגש התו :

עור ראה מחלת ומכנסי בד שהוא נח בהכרח כי אי
אפשר לשני שואב נחין זה אחד זה והוא

נחנע המציאות כי איך יסתר נופל על נופל והלא יחדיו יפלו כל
יקומו וממין זה מזרק קרבן סוף פ' נשא ירעשו הרים

(מזמור פו) ישתחו (מלך) וירננו
והדומי להם אמור מעתה ה"ה לכל מאריך טיבא בכל

תביעה קטנה שאם יהיה אחריה שוא אינו נח לא נח וכ"כ החכם
לונגאנו :

ועתה אבא לדבר מהמלות הראויות שתנועה גדולה ותקדוה
בתנועה קטנה עם המאריך באותם שכתבתי בחקירה

ב'יראה לי שהוא נח בכללם להיותם במקום תנועה גדולה וכ"כ
אלי ר' שלמה עכו ט"ז מק"ק ספרדים בויניצי' שהיה בקי מאד

בחקמה הדקדוק שכלל זה יהיה בידיו בכל המלות
שהם חסרי אות השם כמו יגד רע ללאות מלת ירשו

ערי הנגב או הבנין או המשך כמו
ישמך והותרה נגבתי גבלה

המאריך נדונה בתנועה
גדולה פ"כ וכן נראה מדברי ר' אליהו הלוי בספר סוד טעם פ' ז'

שהטוה ישמך אהים א בכל גבלה אכל ואמשה שהוא
קל לדע' המדקדקים ששרטו משם

הטוה נח כדינו כמ"ס למעלה בטאר התנועות ולדעת האומר
ששרטו מוש כמ"ס בספר הרבפה אות זוד על מלת ימשון יהיה

לפי כלל זה נח וכ"כ בעל ערוגת הבסם בפ"כ
שיטת המאריך להשיב החירק קטון לגדול ולגלות פ"א הפעל

כמו ויצקו על העולה אירא הפלסטים כי אמרו עוד קרוב
אני לומר שהתנועה קטנה שהוא במקו'

תנועה גדולה אף אם אין בה מאריך הטוה שאחריה נח כמו פן
אספק עמו (שמואל א טו) לאותם הספרי' שאין מאריך בסמך

לכן הנני אספק על אבותיך דואסיה במלכי' וכד'
ובן מלת גבלה כשיהיה בלא מאריך ומלת

גמלקם ב' פעמים (ביואל ד) גמלק יטוב בדאטך
דעובדיה אף אם אין שם מאריך הטוה

נח שהמאריך לא ישרת אלא לגלות שהת"ק הוא במקום תנועה
גדולה :

תירוצי חקירה ג

על החקירה השלישית צריך לדעת שרד"ק כתב בספ' מכלול
דף קפ"ז טעם אות גרובית מאריך התנועה הקטל' וישתתף

פתח עם הטוה כמו ומלכהבך שחרו בערי (אויב ו)
ופעמים גם בלא אות נגדתי' מאריך

התנועה הקטנה וישתתף פתח עם הטוה כמו רטפיש בערו
במזער (אויב לב) אז בבוא מאריך עם החירק

כמו ונקף סבבי רוער (ישעיה י) ואצפי' שאין
נקוד פתח עם הטוה אתה קורא הטוה כמו שוא

ופתח וכן בשקתות המים (בראשית ל) והיה בקרב איש
(שמואל ב טו) בקסם שוא (יחזקאל כא) וכן אם

מהיה וא' תחלת המלה כמו **וַיִּשְׁבְּהָ שְׁבִיבָה** (סופטים ה')
וְסִגְוֹר דְּרִתְךָ (קהלת ס')

טוב יינך חבל אם המלה

שכרשיתה וא' נקטרת עם המלה שבגדה אעפ"י שהוא במאריך
אסמא נח ולא יקרא כמו שוא ופתח כמו **וַיִּשְׁלַח לִי עֲצֵי**
אֲרָזִים (ל'ה ב ב) וּבְדָף ס' ג כְּתוּבָה עִמְדוֹ

הוא' במאריך ונקדו הוא' בשוא ופתח לתפארת המלה
וַתִּבְקְשֵׁי וְלֹא תִמְצְאֵי עוֹד (יחזקאל כו) וכן אמרו **וַיִּשְׁבְּהָ**
שְׁבִיבָה הוא' מועמדת

בנעו' והסין בשוא ופתח גם כן' כו יסין מדקדוק אחר
שהביא דומים רבים אחר חירק ושורק עם מאריך ואחרים סתף
פתח בתב בלשון הזה וברוב ספרים כלין סתף פתח וסומכ' על
המתב שלפניו כי אריכות המתב הביא את הסתף שלאחריו כסמך
לקריאת סתף פתח ודי בכך עוד בתב אה'כ **וַיִּבְהַקְבֹּץ** נעמדת
דכות הוא' מתב בבל דוקבים וקריאת

בסתף פתח אעפ"י שאינה נקודה בסתף פתח מתב ע"כ ואולם
כפי הכלל שנתן ר' אליהו המדקדק דדוקא וא' בשורק ונתנוה
אחרים עשה שיקראו המסודרים יחד כמו **וַיִּשְׁתַּהּ וְסִגְוֹר** ולא
באופן אחר קריאת המלה הזאת לא תסתה כסת
המאריך ודושה לה **וַיִּבְשַׁבְּכָהּ** ובקומך דפ' ואמחנן **וַיִּלְהַבְּרִיל**
דפרשת בראשית

וְלִמְוֹעֲדִים וְבִקְצֻרָם **וַיִּבְשַׁבְּכָהּ** **וַיִּלְהַבְּרִיל**

וַיִּבְשַׁבְּכָהּ שהמאריך במיכות
לקריאת סתף פתח וגם בעל מקנה אחרים ענה מלת
וַיִּבְהַקְבֹּץ במבט מלת רבו' כהם **וַיִּלְיִשְׁמֻעַ** **וַיִּבְמִיעֲרִיכֶם**
וַתִּכְסְנוּ וַיִּבְשַׁלִּיתָהּ

וַיִּבְהַקְבֹּץ **וַיִּבְמִיעֲרִיכֶם** **וַיִּבְשַׁבְּכָהּ** **וַיִּלְהַבְּרִיל**

וְכַלֵּל זֶה נִרְאֶה מִסְפִּיק לַמַּאֲרִיךְ שִׁבְחָה כו' שורק בראש תיבה :

אסמא כשיבא על אות נקודה בחירק גריד להתייבב מאד
דבר כי במכלול דף יט כתיב **וַיִּשְׁכַּח** וקח' לכהם נאן

המ' מועמדת בנעיה וכן **וַיִּרְרֵה וְשָׁלַח** **וַיִּצְקֵי** על
העולה (מלכ' א יח) תהו' לדעא האומר

כיווי שאל הוא עמיד יהיה בגדר המלות הנקודות בת' וראויות
בת' כמ' למעלה וכן כתב בדף קכ"ט **וַיִּצְקֵי** על העולה הזוד

הנוספת מועמדת בנעיה להורות על זוד' הסרס הנעלמת
שהמתב כמו שכתב ר' יהודה או יהיה לווי ובא מופתד כמו

וַיִּשְׁכַּח וכ' ר' יונה ע"כ וכ' במלכים א' יח על מלת **וַיִּצְקֵי**
עוד כתב בדף יט ובא מועמדת בנעיה **וַיִּקְחֵי נָא**

לי (מלכים א' יז) וכתב עוד בדף הנ"ל על
וַיִּתְקַדֵּי בְרִי שכל בקצן סתף אעפ"י שאינו על מלה זעירא

או מלעיל לפי שהזוד מועמדת בנעיה ובכל חלה
לא מלמתי שיאמר רד'ק עליהם רק מועמדת בנעיה ולא כתב

בכירור שהם בשוא נע או בשוא ופתח כמ' על **וַיִּקְרַב אִישׁ**
בְּקִסְסֵי שׂוֹא ודומיהם :

אבל יעל לית חן כפ' מהטער השני כתב כפידום גם אם

יבא מאריך עם החירק בלי זוד יהיה השוא נע **וַיִּשְׁכַּח** וקחו
וגם בעל פרוגת הכסם נגדר אחיו כפ' ג מספרו

ואעתיק מתב לשון הליות חן ולא נראה כן מדברי ר' איהו הלוי
כפ' חס' טוב טעם במתב הכבדים שחירב **וַיִּשְׁכַּח** וקחו **וַיִּרְרֵה**

ושלמו עם **וַיִּקְרָא** נוס שהקוף במאריך **וַיִּשְׁכַּח** לדעמו
ועם **וַיִּסְדֵּי ס' עֲרֻבֹת** מואב **וַיִּשְׁכַּח** זרע

וכן **וַיִּרְרֵה וַיִּרְרֵה** כהוא' במתב
כשהם **וַיִּשְׁכַּח** או במקף כמו **וַיִּרְרֵה אֲדָר** וכן כל

וַיִּקְרָא קֹדֶשׁ בפשטא שהם כולם בשוא
נח בלי ספק :

ומי יתן לנו כלל קיים וישר לדעת ולהבחין מתי יהיה זה
שנסמך על המאריך עם החירק לקרות השוא כמו שוא

ופתח ומה נדבר ומה נצטדק על מלות רבות ט"ס בהם המאריך
והשוא נח בלי ספק כמו **וַיִּשְׁכַּח** אלפי נאן דריש איובי כנאן

וַיִּשְׁכַּח שמו (תילי' מט) וכן **וַיִּבְכְּרֵהוּ** (יטעיה
יח) לקריאת כ"כ וכל אותם שהבאתי

למעלה זכהנה רבות על פני המקרא אשר אם יקראם הקורא
בשוא נע בור יחשב לטותפיהם ויהפך כל תפארת הקריאה לנגאי

ת' ובודאי המור לא עלה על לך קום אדם בעולם לקוראם כן
מלבד אותם שהוכחתי בראיות טובות שהשוא נח בהם בהברח :

ולבי אומר לי שכלבול זה נתפסט בעולם אחר שגלו ישראל
מארצם מפני חטאם ונתעברו בלשונ' העמים והפסידו

בקיאות לשונם ונשתכשו בין געיא האמיתית הבאה בראש תיבה
באות שואית ובין כל געיא הבאה בתנועות קטנות קודם השוא

ולא הבחינו בין זו לזו ועל כן יצא להם משפט מעוקל וכפל
המחלוקת בין הסופרים והמדקדקים' זו היא הסברה המקופה בלבי

מעלה שנים :

ועל בן אני אומר שכיון שהמדקדקים בעצמם אינם מסכימי'
כלם לדעת אחד ואנחנו לא נדע לחלק חילוק נכון

ומתוקן איזה ראוי להיות נח ואיזה ראוי להיות נע טוב היה לנו
לומר שכל שוא אחר חירק יהיה נח כמשפט התנועה קטנה

מלהמציא דרכים לטנות הקריאה חוץ מאותם הכתובים בספרים
מדוייקי' בסתף פתח מתב וקבלה ביד הנקדני' לקוראם כן שראוי

להחזיק במנהגם והנח להם לישראל וכן נראה ממה שכתב הר"ר
אליהו המדקדק כמ' טוב טעם פ' שהמאריך לדבר דיני המתב

והביא דומי' רבים לרוב מאד אשר אם ישים הקורא עיניו ולבו
עליהם יראה ביעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין שהמתב לא יניע

השוא בשום אחת מהתנועות קטנות וגם אינו עושה המלה מלעיל
גם נראה ממש שאין כת במתב ר"ל כשיבא על אית נקודה בחירק

או בשורק להקרות השוא הבא אחריו כמו שוא ופתח אם לא תהי'
נקודה בסתף מתב :

ובבאן נשלם מה שרציתי לבאר בחקירת
השלישית

מאמר

המאריך

ועתה אבא לבאר אופני קריאת השוא בגניא
המלה • בעזרה גורא עלילה • וקריאתו בשלשה אופנים
ומי' פק' ר' ל פתח קריאת אות הגרון חירק :

אופני קריאת השוא בראש תיבה בגניא

פתח ר' ל חס יבא שוא לפני כל אותיות חוץ מאח'ע וזוד
קריאתו נוטה לפתח ועם הנעיה קריאתו כקריא' הסתח
ממש כמו של'מים הם אחתנו :

קריאת אות הגרון ר' ל חס יבא לפני אותיות הגרון קריאתו
נוטה קצת לקריאת אות הגרון כמו יד'י-אור נוטה
קצת לחירק ועם הנעיה קריאתו כקריאת אות הגרון
ממש צא' לך בחירק יה שמו לעולם דעו אפ'ו
בשורק כאילו השוא תנועת אות הגרון ממש :

חירק ר' ל חס יבא לפני זוד נוטה קצת לחירק דברי יר'מיה
ועם הנעיה קריאתו כקריאת החירק ממש

ב'יד מטה ואחר כך כתב הלוי חן צפ' מהשער השני וכן כתב
בספרו ר' מטה קמחי בשער הנקוד ורד'ק אחיו ותלמידו
צמ' מכלול שער השוא ונמשכו אחריהם הרבה מהמדקדקים :

גם בעל לשון למודים הסכים עמהם בכל אופני קריאת השוא
חוץ באופן קריאתו כשיבא לפני זוד בלא נעיה שהאחרים
כתבו נוטה לחירק והוא כתב מטה תנועתו לתנועת הזוד ואח'כ
כפז והוא טעמה הזוד מוכעת בלח' משכע תנועות וזלת החירק
כמו ויעקב נתן לעשו וי'ס'ף היה במזרים ויר'עו כי ידך
זאת אבל כשהזוד מונעת בחירק תהיה
אז תנועת השוא תנועתו פשוטה כמו ויש'ראל אהב את יוסף
וייר'א' גויס והסבה בהבדל הזה הוא כבוד הקריאה
אם היתה מונעת בתנועה נוטה לחירק על חירק אחר
ומי שלא הבדיל ההבדל הזה טעה עכ'ל וחילוק זה סכת' באחרונה
מוסכם מרוב המדקדקים וכתבו ג'כ רד'ק במחלת ספ' עט סופר
ור'אייא בפרקי שירה והלוי חן צפ' הכל :

ובזה שכתוב בלשון למודים שאם יבא לפני זוד בלא נעיה
מטה תנועתו לתנועת הזוד לפי דעתי טעות הוא
מהסופר או מהדפוס ור' ל לתנוע' החירק כדעת שאר המדקדקי'
וסופו מוכיח על מחלתו שכתב אח'כ ואמנם אם תהיה עם הטיא
נפיה תהיה אז תנועתה תנועת החירק בבירור ב'יד מטה ויר'עו
כי אלהים ואולם מנאמי דעת אחרת לר'יהודה
המדקדק וכן כתוב בספר ישן כ' :

אמר ר'יהודה המכונה חיון בכל שוא שבראש תיבה וזאת שני
של תיבה אחת מאותיות אח'ע' תנועה השוא שבראש
תיבה כהברת אות אח'ע' שאחריו בין רשומה הנעיה בין שאינה
רשומה :

ובשאר אותיות שאינה אח'ע' בבאה אחרי השוא שבראש
התיבה תהיה השוא לעולם בחטף פתח לבד הזוד
בבא'אחרי הכא לעולם כהבית א' כמו ב'יד מטה ואחר
ב'ים דבר ה' ויש אשר ויצחק :

ובהתחבר שני שאין באמצע התיבה השוא השני בשוא שבראש
התיבה לכל חקמיו ולכל משפטיו כמו וימלאו
הלמד תנועה א'ו כמו א'ו שחמיו ונש'מעה
המ'ם בחטף פתח תקראי ונש'מעה הר'ם
בחירק וכן כלם :

ובשאר אותיות שאינם מאותיות אח'ע' לעולם שוא השני
בחטף פתח בכל הברות שתיבה אות הסמוכה לו כמו
יש'מרו המ'ם בחטף פתח וכן ונש'מרו וכן כולם :

ולפני הזוד לעולם בחירק השוא השני הבא לפניו כמו
יר'מיה יר'בין ודומיהם ע'כ יב'כ החאב'ע בריס
ס' נחות בשם החכם הכל כי אנשי טב'היה
היו קוראים כן וכתב אח'כ שכן מנהג מקרא המדקדקים כאשר
א'ר יהודה מאותיות הגרון ובזוד רק בתנועת השוא שהיא אחר
שוא לא תאבה לו ולא תסמך אליו :

עוד כת' ר' יהודה דע כי הנעיה הנרשמת עם השוא יש נקדנין
שמשימין אותה לפניו כגון ור'יה' ולא יתכן כדי שלא
תתערב עם טעם של ספרי' תא'ם שדושה לה והוא לפני
השוא לעולם ובראש תיבה ע'כ :

ובזה חלוקים נולדו רבים כ'כ לבנת הספיר וטיב טעם ולוית
חן שכתבו שהנעיה קו ארוך שיבא לימין השוא שבראש
תיבה :

עוד כתב ר'יהודה בשם מחבר א' (ואני מנאמי שהוא מחיבור
ר'יהודה בז'בלעם הספרדי) הקורא הנעיה היא הנפספת
המלה ותחבב הקריאה בטעם ובנופם בלב הר'איה ותנדיבהו על
תוספת הקריא' וכבר ראיתי שחאפי' אות' במקל'ת מקומו ומקיימי'
אותה במקל'ת מקומית וכלל הדבר איך אם ושאר' לנעיה לפי
שאינה מנוייה עם הז'ב טעמים ולא עם המשרטים והיא שוכנת
עם המקף כגון וא'ם יז'רת'ר מבר' המלואים וא'ת-דרסן כדי
לארבות ההבר' ולהט'ים

ולהנעים ולהוליד הקול בגונם עד הריס הבא אחריו שהוא
הנכול ולא ירוץ הקורא ולא יחליט קולו במרולתו עד הטעם
הנקרא מלך ולא יוכל למשוך המלה בדרך המלכים הגמשי' בקול
רם ובטבם ויש מתנים גם הם לא נמרו עם המלכים ולא עם
המשרטים גם הם נקראו נפיות ובאות להנעים ולהטעים המלה
ולא יחליט הקול בחפזך לרוץ למחר אל האות המחלק כמו
והאדם ותושבים ועיניכם וכן כמ'ם הזקנים מתני כל
פ'א הפעל מזור כתיבספת איתן

כגון אר'עה יר'עו ישבו תצאו גל'כה ודומיהם :

כלל היוצא מדבריו שאין הפרט בקריאת השוא צמ נפיה או
זילתה נגד דעת שאר המדקדקים שזכרנו ולדבריו ג'כ
איך הפרט בנפיה אם היא בראש תיבה עם השוא או באמצע
תיבה או בראשה פס אחד מהתנועות כי בכל מקום שהיא באה
להנעים ולהטעים המלה וכן מ'ם הזכרון שחיבר ר' יוסף קמחי
אביו של רד'ק שחמנו יבא שער המת' משמע שהתנגד יש לו עכוב
ואיחור בקריאתי בתנועות גדולות כשאין טעם התיבה סמוך
להם כמו ונש'מ'ת וברכת' ש'מרים שובך שירת'י

שפ'ח

שמרו ישובו שירה ימינה וכן בתנועות קטנות כשתבא אחריהן אחת מאותיות אחרת בקדמה כמו **יְעֲשֶׂה יְאֻסוֹף בְּהַרְוֵי שְׁאֵלוֹ** אך אם אחת אחת נקודה

בשם לבדו אין הפתח מאריך בשם לא תחמוד טרם יחמץ ע"כ וכן כס' דקדוק' כי יטן מלאתי בתו'

שהאותיות הנקודות בשם בלא נעית נקראות בחסירות ונעית מארכנה וכל' ליות חן שהנעית כגור חן ינעה שור לשון נעקה לפי שגריך למסוך הקול במקום שימנח סס וכן כתוב במכלול שהנעית מאריך קריאתה וכן כתב הכלמני שמעמידים מעט בתנועה כאלה נעיה ולכן קראוה המדקדקים נעיה וכל' ר' איהו הלוי בסוג' טעם פ"כ כי נעיה הוא סס עיווד למתנים הבאים עם השוא' והוא לשון נעקה מן אס' ינעה שור כי בכל מקום שימנח זה גריך הקורא למסוך בקול

לונאנו כתב כי חסות המקרא כשרואים שכתב הסעמים מכתוב לעמוד באות נקודה בשם והן יודעים שהשוא נופל ואינו עומד בזנים אגלו בנאל להעמידו שלא יפול והוא הנק' נעיה ר"ל מעמי' ולכן מרגלא בפומיה דר"ק בחיבוריו אות פלונית מועמדת נעיה :

ורבר זה קשה מאד בעיני כי מלאתי בספרי המדקדקי שבעל הלשון המציא שתי נקודות עומד' זו על גב זו להשתמש בהן בהתחלות התנועות ובסופן ולהכליע האותיות הנרבות לכך וקרא אותן שוא והוא אינו תנועה רק חני תנועה והאות על זה כי הוא לא יתא' יתדי-פתיכה ח' פתיכות כלתי נסמך אל זולתו מהתנועות ולאות הספה נקרא אלל המוררים עבד כי הוא נכבד בקריאתו לקריא' האות הסמוך לו בעבד המשרת לרבו ולעולם קריאתו במהירות ולהסמיכו לאות שלאחריו כמו יר' שו לאות שלפניו כמו יצחק וסיתן לשתי קריאות האלה :

שָׁבָא וְשָׁבָא הראשון נע והשני נח ועוד קראוהו חסך לפי שהוא תנועה כלתי שלקה לא מתעבד

קריאתו במבטא אך יחסוף אותה כאלו כנולה תמנו ויעשספה פאות הנקודה הבאה אחריה ורשמינו הקדמוני' היו קורא' אותה מהיר גדק בראשם בזהר במיר הסירים ששמושו המיוחד הוא החסירות והמשידות והוא הנקוד היוצר קסון במעלה מכל העשרה נקודות ואל' שנקרא בסס פוא להורות על שהוא פחות במדרגה בגו' ובחילו עיינו הכל וריק ואס' נקרא שוא כפול הוא פלשון שבי כלומר עבד לשור' שהוא עבד לעבדי' וכ"ס לחזוניהם וככל מקום הוא נמנח למרת והחסם לונאנו עמנו כתב שזורת השוא בשני ברורים עגולים זה על זה שמיד נופלי' לכאן או לכאן ואינם יכולים לעמוד וסיפניך נפול שוא גם ר"ס אלמולי כתב ש' מהדברים המיוחדים טיג לשוא משאר הנקודות הוא שכל אחד מהאמר לקודות אפשר שימנח עמו טעם מהשעמי' מפסיקים שו כלתי מפסיקים מה שלא ימנח כן עם השוא כלל והסעם בזה פבואר שהסעם נופן מעלה לאות ולנקודה טעמו להעלותו למעלה ראש מה שאין ראוי להמטיכו בהיותו עם השוא הפחות נמשל והענין בזה שהשוא דרכו להריץ ולמשר תנועת האות אשר היא בו והסעם עושה להפך שהוא מאריכו ע"כ :

ואחרון חביב קרב דבינו יוסף נ' גיקטיליא שהאריך

הרבה בסוף ס' גנת אנו לבאר כי נקוד השוא מורה בנין העולם השפל ואלה מקנת דבריו מהדריכים לעניינינו :

רע' לך אחי כי נקודת השוא כנגד העולם השפל שהוא הנקרא עולם ההרכבה ואין לו נד קיום אס' לא יגיעוהו שאר העולמות שסן למעלה ממנו וא הוא עדות ברורה בהיות נקודת השוא מתנועת מכת שאר הנקודות' שאין לה כח להתנועע מעתה כשאר הנקודות' והעובדן בהיות מרזנת השוא קלה שכל המרזני' בהיותה מתנועעת מכת החניעים שמכריחים אותה להתנועע במהרה ולפיכך תמנח תנועתו תמידית בהיות הרכבותיו עומדים במהירות ועוברין לפי טעה בלא תראה שכל מורכב והוא נכס רגלים ועל כל פנים אס' לא ירגוהו במהרה כמעט שיתבטלו כחותיו והרכבותיו ויתפרדו איש פעל אחיו ואין לשוא נד סמך בפני עצמו והוא דרך עבוקת זה העולם השפל הנקרא עולם ההרכבה :

וסה שים לך להתבונן ולהעמור עליו ולדעת כי שוא עבד דן הוא לפני המלכים המוסלים עליו כי היות העבד נסמך על שלחן המלך יס' לו בח' לרוך לפניו אמנם היות העבד בפני עצמו ואין לו למה יסמוך הוא קט וממלך ברעב ומתבטל מרזנתו במתו וכן הוא דרך השוא בהיות השוא נסמך לכול' יס' לו כח לרוך ואין לו קאס בפני עצמו ופעבטל הוא והוא דרך עולם השפל כי בהיותו נסמך בעולמות העליונים ונמשך אחריהם יס' בו כח לעשות חיל אמנם אין לו קיום בפני עצמו לא מכת ולא הרבה עכ"ל :

בארפן כי פליאה דעת ממני איך יתכן שיהיה כחביר הנעיה לתת העמדה לשוא הבא בראש פתיכה כי מה שכתב המדקדקים שהמאריך עושה לפעמים התנועה ההיא מעט מעט והוא בתנועות גדולות או קטנות כל ח' וא' כדינו אבל נעיה הבאה עם השוא בראש פתיכה די והותר שתשתנה קריא' השוא על אופנים רבים אבל שיהיה כחה יפה גם להעמיד ולהאריך הקריא' מהיבא תיתי כי אסי' החספי' הבאים על אותיות אחרת' להרכבה קריאתם בחספיה ואין להם העמדה ואין נאמר שהשוא לבדו יהי' כמו יפה מכול' בטביל משפנת הקנה הרצון מהנעיה שאינו מכלל הטעמים כמו שזכרנו ובטלמא לדעת החיוג וסיעתו שאין הפרש בקריאת השוא עם נעיה או זולתה יס' לומר שכיון שאינה משמשת לשנות הקריאה פלא הוא בעיני איך אפשר לעשות שתי שלחיות לשנות ולהעמיד :

ואני לא אכנים ראשי בין הרים הנבוכים לחלוק על דבריהם כי ידעתי שדעת הקטן שבקדמוני' רחבה מדעתי ועדיית לא הנעתי אפילו לרועה נאן :

רק אומר שמשבח אני מנהגן של אופס התקומות שהביד ר' יהודה שחוספי' אותה וראוי להשתבח מהשעמים רבים שנמנתי ואומר להם יישר :

ואולם ראיתי מה שכתב החכם ר' מנחם לונאנו כפר' ח' אשר קרא שמו הליכו' שבא בסוף ספר עבודת הקדש שחיבר שאחז דרך אחר ישר בעיניו שיוסרו בנקלה כל הספיקות כי לפי סברתו אין כח במאריך או נעיה לסנו' ולהפוך פנקודת לנקודה אחרת גם לא להניע השוא הבא אחריו ולא לשנות התיבה מלעיל רק להעמיד מעט ולפי דבריו אין חילות בין נעיה באמצע המלה

וא' ונס אלהיהם ונפ' אמר: אשר יוצק ונפ' כי פטור אלה דברי א' אשר (ובמלכים כח) ה'מבלי' אין אלהים בישראל והם עפ'ה' נ' טס במלכים וא' עפ' בטלתו אשר יקראו (ירמיה כג):

גם מנאמי הנפ' כבוד של טס המיוחד פעמי' רבות כגון יד' אמר אלו בני אתה ירוה' במקמה יסד ארץ ורבים כיונא כהן ואין ספק כי לא דבר רק הוא ודברים א' גמזים ונפונים אצל חכמי הקבלה במ' התקובל האלי כמזהו משה קוראוי'ו במ' הפרדס בעשר הטעמים ושער המקורות הוא העלים הסוד פטוס כבוד אלהים הספר דבר:

ופה' נטלם מה טעלה בקוצר דעתי לכאז כזה המאמר מה לאל גומד עלי זה יספיק לעת עתה ואם באולי מח היטרה נטייתי מי שכל דבריו יסרים ייטר חורחותי ואם אפ' איט אשר יתן לו האלים במלכות הדקדוק דבר חכמה ופחמ' יחכמי ועל אמתת הדבר יעמידני אשכח לעוטה אור בטעלה מחנו דעת ומומה והיה אם אמתא יתן בעיניו לגלות לי מנפ' אלהים לו עבד עולם ואומר ברוך מתייך לפלס ואיפא במח טוחר טוב טלעפיד לבא כיטבא הקב'ה לרפאת העולם וא' מרפא פחלה א'ל' העורים טנא' ה' פוקח עורים ומי הן העור כדורות האלו שהולכת בתורה בעורים טנא' בעטסה בעורים ק כלם קורין ואין יודעים מה הן קורין טונין ואין יודעים מה טונין אבל לעתיד לבא או עסקתנה פירי עורים על ב' אשא' מן הפוקח עורים לעק'ח פניו ועיני כל ישראל באור תורתו ט ככל בדברינו ולא נחט' בלשוננו ואורו ואמתתה ינחוננו ול קדשו ומשכנו פיו יביאוננו להשכיב נפשו בנחמנות ולטון עליו מחבר לדבר נחות ונכסין סודות הטעמים על ידי' בשמי' ויוכנו למח טייער לנו כ'ט נביאו העם ההולכים

בחסך ראו: אחר גדול יושבי בארץ גלגלת: אור ננה עליהם ואו' וסתלקו הספקות: ויוסדו הסודות ומתעטטו הידיעות: באלהים זבתותו בהתפעל: יסדים בתלקו הים: באשר כי מלאה הארץ דעה את ה': במים לים: חכמים:

או בראיה בין שתייה אחר הטוא אות גרונית או לוד או שאר איתיות לעולם הנפ' לא תסתנה הטוא מקריאתו הראשונה וגם אינה מהפכת קריא' הקמץ חטוף לקמץ רחב כמו ואמר לה' רג' ביום עמדה תחת רדפי טוב שמרני א' שטרה נפטי כי חסיד א' ודומיהם כי לפי דעתו הם חטופי' אעפ' שהם נפטי' ולא תשמש הנפ' רק להעמדה מועטת והביא ראי' לדבריו מהמס' טעבאמי בתילים פ' על שטרה נפטי' עוד אחד שהוא קורא כל גמזותי תאמרה כל אחי רש בקמץ חטוף והנפ' תשמש להפריד כי בלעדה היו דבוקים לתיבה טלאחריהם ואין דעתי נוחה הימנו כי רוב גמזיו אלה הם נגד דברי מדקדקי' רבים חשובים אשר קדמוהו והוא כתב שרד'ק לא הצמיק בזה כל הנורך וכשלאמרתי לפניו ברוך הודע אם העמיק הוא יותר מרד'ק אחר לי פכת מה שכתבתי טס כי ראט המדקדקים הר' יודה בן גאבא מסייע לי שהוא קורא קו'ף בשר (יתק'א ח) בחטופות והר'ט בטוא נח חזרתי לו שטובה דק' ב' ואמרתי שדיין אין סיוע זה מספיק דשחאבספרו טל ר' יונה לא היה תאריך בקו'ף כמו שמנאמי בעקנת ספרים:

ואחר כל אלה הדברים אומר אני טלא מנאמי בזמן הזה מי טיקרא הטוא נפ' בכל אופכיו וסדרי' בנפ' א' אכל נפ' א' אך רוב העולם קורין כל טוא נפ' כמו סגול' א' אשג' טעבטולא קורין כל טוא כפתח וק' מהמדקדקי' קורי' הטוא נפ' גע' טאחריה א' א' כמנועת א' א' וטאחרי' יוד בחירק וגם זה על המעט וכל שאר נפיות הבאות על שאר האותיות טאינן לא לוד ולא א' א' קורין אותן כפתח כמטפט וגם מאלה אין קורין אותן רק קנת מאותן שהורגלו על לשונם בגירסא דייקנותא אך אינא אפי' חלק א' מאלה הנמנאים בכל המקרא ועל כן אני אומר שהמדקדק לקרות את כולן כמו שכתבו רוב המדקדקים או קנת מהם טבא עליו ברכת טוב אך מי טאינו בקי בכולן כמטפט אדע' להפחמם במקצתן טוב מחנו מי טאינו מדקד'הן כלל ועיק' וקורא כל טוא כמנועתו הפטוטה כמו סגול' או נרי בין בנפ' ובין בלא נפ' א' ג' לא אחסך פי מלהעיר על דבר א' טלא מנאמי טוס מחבר או מדקדק טייער עליו והוא שמנאמי בספרים ספרדים יטנים טאס בחוקת מדוייקים חין א' מנפיות הנמנאות בשלטת ספרים פהלים פטלי איוט פעם באמתה החטפים ופעם בתחלת היינו בחטף פתח ובחטף סגול' כמו דלא א' אתה טטוב תמינו (תילים פה) עשה אתי (סי'קט) אלהים באו גנים (סי' פט) אלהים שיר חדש (סי'קמד) המקרה במים עזיותיו וס'א עזיותיו דלא יתמו (משלי יד) וס'א הרוא ארי נהס (טס כח) א' ראיתי (איוט ה) דבי אמרתי (טס סי') וכלא רבות וכן (כדניא)

